

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditelj v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 237.

V Ljubljani, v soboto 15. oktobra 1898.

Letnik XXVI

Hrvatsko državno pravo in Slovenci.

Poročilo o shodu na Sušaku smo podali včeraj svojim bralcem. Izjava naših zastopnikov pri tem shodu ne more biti nikomur nova, kdor je nekaj časa sem pazno zasledoval naš list in poročila o shodih, ki so jih sklicavali naši pristaši vzlasti letošnje leto. A naravnost — ex professo — vendar še nismo obravnavali vprašanja, ki se tiče omenjene izjave. Zato se ga lotujemo danes v tako kratki obliki, kot pristaja političnemu listu, in s tako jasnostjo, da nobeden ne bo mogel dvomiti o tem, kar nameravamo.

Pred vsem si moramo dobiti jasen pojem o hrvaškem državnem pravu, na katero se opira pravaška stranka in od katerega vresničenja pričakujemo tudi mi svojo rešitev. Hrvaško državno pravo, utemeljeno v zgodovinskih dejstvih in dokumentih, dokazuje: 1. da je hrvaška kraljevina slobodna, samosvoja, popolnoma avtonomna država, in 2. da spadajo pravno k Hrvaški tudi dežele, kjer prebivajo Slovenci.

1. Za prvo trditev je nebrojno dokazov. Najznamenitejši — ker nam dokazuje razmerje Hrvaške s Habsburžani kot ogerskimi kralji — za nas je volitev, s katero so hrvaški zastopniki dne 1. jan. 1527 izvolili Ferdinanda I. za svojega kralja na gradu Cetinu. Ferdinand I. je bil že meseca novembra 1526 izvoljen za ogerskega kralja; volitev za hrvaškega kralja se je vršila kasneje posebej. Odposlanci Ferdinandovi niso niti imena »ogerski kralj« izpregovorili v hrvaškem saboru. Diplomatski spis, ki govori o ti volitvi, jasno dokazuje, da so se čutili Hrvatje popolnoma samostalne, v vsakem oziru od kogarkoli nezavisne. Vzlasti ni čuti niti sence kake odvisnosti od Mažarjev. Nasprotno! Volitev hrvaškega sabora je pravno popolnoma drugačnega pomena, ker ž njo so Hrvatje izrečno obljubili zvestobo tudi

moškim naslednikom Ferdinanda I., mej tem ko so Ogri izvolili samo osebo njegovo.

Hrvaško samostojno kraljevino so priznavali ob navedeni dobi celo Ogri sami, kakor tudi Turki in Benečani. Posebej ne potrebujemo navajati dokazov za to.

Pač pa omenjamo znameniti pravni spis, izdan 200 let po navedeni volitvi pod imenom »pragmatične sankcije«. Karol III. (kot cesar VI.) ni imel moških otrok. Hotel je zagotoviti svoji hčeri prestol. Zato se je hrvaški sabor, ki je leta 1527 obljubil svojo zvestobo samo moškim naslednikom Ferdinanda I., zbral dne 9. marca 1712, da samostojno sklene, da ima pravico do kraljestva tudi ženska loza avstrijske vladajoče rodbine, če ni moške. Ta samostalni sklep, ki ga je Karol slovesno potrdil, dokazuje popolno nezavisnost hrvaške kraljevine.

2. Hrvaška kralj. je bila sicer že izdavnica dejanski ločena od naših slovenskih dežel — Kranjske, Koroške in Štajarske, toda pravno zvezo s temi zemljami je pa večkrat povdarjala. Kedaj so se naše dežele ločile od Hrvaške, je težko reči. Zgodovinsko gotovo je samo to, da se je slovenska krajina (windische Mark) vedno pomikala proti jugu in vshodu. Zdi se nam, da prav trdimo, če pravimo, da je slovenska krajina bila vsakokratna meja hrvaške kraljevine. A zato treba posebnih studij. V svojem članku naj samo na kratko pojasnimo pravno prepričanje hrvaške kraljevine, da spadajo k nji tudi slovenske zemlje. Dvoje dokazov prijavljamo za to:

a) Ko so Hrvatje izvolili Ferdinanda I. za svojega kralja, so zahtevali od njega, naj spoji s Hrvaško »avstrijsko-hrvaške zemlje«. Cesar je odgovoril, da za sedaj nima časa, da bo pa o priložnem času to storil.¹ Te zemlje so naše

¹ Ad XIII. concernentem Unionem patriarum austriacarum et Croatiae, Majestas Sua respondet, quod nunc propter ingentem negotiorum sarcinam super illa in praesenti deliberare nequeat, sed congino ad hoc tempore deliberabit.

slovenske zemlje. To se jasno razvidi iz družega dokumenta, kjer so imenoma navedene.

b) V sklepu hrvaškega sabora l. 1712, s katerim se priznava tudi ženski lozi vladajoče rodbine pravica do hrvaškega prestola, se bere, da so to pravico omejili za »tisti in tak ženski spol presvite avstrijske krvi, — ki ne bo namreč imel v posesti samo Avstrije, marveč tudi pokrajine Štajersko, Koroško in Kranjsko.«²

In Karol je to potrdil in ta pogoj izrečno vsprejel v svoje potrdilo, da ženska loza nasleduje na hrvaškem prestolu, »če hkrati (dum simul) ima v posesti Štajersko, Koroško in Kranjsko.«

Ta zgodovinska dejstva so izredno znamenita. Spričujejo nam, da je hrvaška kraljevina povdarjala svoja prava na naše dežele in da so ji ta prava potrdili naši in njeni vladarji.

Skupna bratska kri, skupne gospodarske razmere, pa tudi zgodovinsko pravo nam daje pravico, da uredimo svojo politiko po načelih, katere so izjavili Slovenci na Trsatu, čas v katerem živimo, nam pa nalaga to kot sveto dolžnost.

² Illius nimirum et talis foeminini Sexus Augustissimi Sanguinis Austriaci, qui videlicet non modo Austriae, sed Provinciarum etiam Styriae, Carinthiae et Carnioliae Possessionem habebit.

Pred odločitvijo.

Vedno kritičneje se razvija politična situacija — vedno bolj se bližamo trenutju, ko se odloči osoda sedanjega ministerstva. Velikanska je odgovornost naših poslancev v tej zamotani situaciji — nikdar še ni bilo tako potrebno, z rezko odločnostjo družiti diplomatsko modrost.

Ali se naša delegacija zaveda te odgovornosti? Ali je v stanu, zamotani položaj obvladati?

Položaj je zamotan, kakor še nikdar, odkar

LISTEK.

Bojkot.

Živel je daleč tam v jutrovi deželi mogočen aga, ki je hotel uničiti svojega nasprotnika. Vse preveč mu je ta delal in preprečil, kedar je le mogel, njegove naklepe. To pa je zelo jezilo ago. In ker si sam nikakor ni znal pomagati, poklical je svoje prijatelje, napravil jim pojedino ter jih, ko so srebali po končanej pojedini črno kavo in si prižgali čibuke, pozval, naj mu svetujejo, kako uničiti kletega neprijatelja. Vsi so strašno zabavljali aginemu nasprotniku. Ta je pripovedoval to grozodejstvo tega nesrečnega sovražnika, drugi drugo. Vmes so pridno hvalili ago, kolko je baje že storil dobrega in koristnega. Agi je veselja igralo srce. »Sedaj še dober svet, kako ga uničiti«, pravi. Tu se vzdigne osivel jutrovec, pogladi si sivo brado, položi roko na umno čelo in pravi: »Dosti smo že govorili o Tvojem nasprotniku. Prepričan bodi, aga, da se ta človek ne poboljša nikoli. Uničiš ga samo, ako ga preziraš, preziraš

v politiki, preziraš v zasebnem in preziraš v javnem življenju. To Ti svetujem jaz, osivel rodoljub«. Pravi, izpije ostanek kave iz svoje čašice ter odide. »To je največji modrijan našega veka«, pravi aga, »tako bomo res uničili to strupeno kačo. Torej prezirajmo in začnimo s tem precej!«

Recept uničevanja nasprotnikov, ki ga je agi priporočal osiveli rodoljub, pobral je ta mož brez dvoma iz »Slovenskega Naroda«. Ta list pripoveduje namreč v jedni svojih zadnjih števil, kako so se zvečer po gledišču zbrali zaslužni rodoljubovci v krčmi. Ljubko se je bleščalo v čašah vino in pivo, smodke so tlele, moze pa so udrihali po nas preklicanih klerikalcih. Obrali so nas do kostij. Tudi jedne same dobre dlakice niso pustili na nas. Osobito lajike, ki si upajo javno pokazati svoje katoliško prepričanje, imeli so ta čas v delu. In zdelali so jih, da je bilo groza. Vprašanje je le še bilo, kako do cela uničiti to klerikalno zalego. Tu vzdigne »osivel rodoljub«, kakor ga imenuje »Narod«, kosti svojega življenja ter ukaže družbi, naj že molči o nas, kajti najboljše sredstvo, da nas uničijo, je preziranje, je, preziranje v zasebnem in javnem življenju.

Tak je bil simpozijon »Narodovih« prijateljev in njegovi ostanki zagledali so beli dan v glasu naših liberalcev. Nam osebno izmed vseh govornikov, ki so ob tej priliki kazali svojo modrost, katerih imen pa »Narod« previdno ne tiska, da bi ne blamiral množ, je najbolj simpatičen tisti »osivel rodoljub«. Tako sličen je tistemu starčku narodne pesmi, kateri je »živel v vinskih gorah, so d'jali je b'lo na Dolenjskem. On vince rad pil je v veselih družbah, K prijateljem zahajal rad vinskih.«

Radi imamo moža, toda resnim ga pa ne smatramo. Ta njegov recept, o katerem si domišlja, da je Bog ve kako nov in duhovit, rabiti so že skušali njegovi somišljeniki večkrat proti nam. Izjalovilo se jim je vselej. Naše ljudstvo je olikano, torej mu ne prija taki recepti. Poleg tega pa tisti rodoljub-ovci, ki so sklenili ta družabni bojkot, še niso slovenska družba. Preziranje teh gospodov bomo nosili lahko. Mi registrujemo ta pojav zgolj le zato, da naši bralci izvedo, da liberalna gospoda ne iznhta nič več novega, marveč se le ponavlja. Dokaz marazma.

imamo ustavno življenje v Avstriji. In vendar se mora na drugi strani priznati, da prav za nas Slovence še ni bil morda položaj nikdar tako ugoden, nego danes. Ali kaj pomaga najugodnejši položaj, če se ne izrabi? Baš izrabi i. s. skrajna izraba položaja je vsebina pametne parlamentarne taktike.

»Slovanska krščansko-narodna zveza« je skušala po svoje položaj izrabit. V subkomitejih spravili so se gospodje skupaj in sestavljali takozvane »postulate«. To je staro in obrabljeno orožje naše delegacije. Skozi 30 let se že neprenehoma sestavljajo in vlagajo »postulati«. Vsakokratna vlada te postulate s tipičnim prijaznim obrazom in s tipičnimi frazami naklonjenosti sprejme, potem se po raznih listih nekoliko o tem pisari — in potem ostane vse pri starem! Zdi se nam, da morajo v raznih ministerstvih imeti že tiskan »šimel« za odklonitev slovenskih »postulatov«. Naši poslanci igrajo že 30 let ulogo nadležnih prosilcev — in po tej ulogi se tudi sodijo! »Postulati« se vedno odklanjajo — naši poslanci pa vedno z doslednostjo — podpirajo vlado, ali, bolje rečeno vlade, kajti vsaka, brez izjeme, je tako srečna, uživati podporo naše delegacije kot dedščino, katero zapusti jedna vlada drugi in od katere niti odstotnine ni treba plačati.

Pardon! Rekli smo, da ima vlada že »šimel« za odklanjanje slovenskih »postulatov«. Odkrito moramo priznati, da jeden minister dela hvalevredno izjemo; naš sedanji premier grof Thun! Način, po katerem on nastopa, ni »šimel«. Sprejemši iz rok Povšeta, Barwinski-ja in Vukoviča najnovejše »postulate«, je odgovoril, da jih bode pregledal, presodil in potem odgovoril. Kar bode obljubil, to bode držal. In — obljubil ni nič, toraj mu tudi ni nič držati treba. Nasprotno: Naravnost je odklonil »postulate« glede nadsodišča in univerze v Ljubljani.

Odkrito priznamo, da nam ta nastop grofa Thuna imponira — ker je nastop poštenega moža. Zajedno pa je ta nastop žgoča ironija na zgoraj označeno »postulatno politiko« naše delegacije.

Dokler »Slovanska kršč. nar. zveza« v dejanju ne pokaže, da je sposobna za samostalno, neodvisno politiko in tudi za opozicijo — toliko časa ne bode imela ugleda in toliko časa bode še marsikak rezek odgovor morala slišati v trenutkih, ko je ona v položaju rezko govoriti!

Danes vemo pozitivno, da grof Thun odklanja nadsodišče in univerzo v Ljubljani. Kakšno stališče zavzema glede drugih postulatov, danes še ne vemo gotovo. Mi tudi ne pripadamo tistim, ki mislijo, da naj se prodajo samo za nadsodišče ali univerzo slovenski glasovi na korist krivični ogerski nagodbi.

Nagodbo je presojati z gospodarskega stališča, to je od vsega početka naše stališče in s tega stališča bomo tudi v bodoče razmotrivali to vprašanje. S tega stališča bodejo katoliško-narodni poslanci glasovali zoper vladne nagodbene predloge, varujoč življenske

interese našega kmetijskega ljudstva in drugih delujočih slojev našega naroda.

Grof Thun toraj ni odklonil nečesa, radi česar bi mi morali nastopiti proti nagodbi, kajti naše stališče nasproti nagodbi je bilo že preje jasno.

Pač pa je grof Thun prizadel nesmrtno blamažo tistim, ki so obsojali in zavirali odločno akcijo katoliško-narodnih poslancev. Skoro bi se te blamaže veselili — če bi se ne zavedali, da pred širšim svetom zadene ta blamaža žalibog več ali manj ves slovenski narod. Nadsodišče in univerza v Ljubljani ste dve najvažnejši in najaktualnejši točki našega skupnega narodnopolitičnega programa. Lahkota in eleganca, s katero je grof Thun te zahteve odbil — to je najhujša in najsarkastičnejša obsodba obrabljene »postulatne politike« naše delegacije.

Hitreje, nego smo mislili, se maščuje položarstvo »Slovanske krščansko-narodne zveze«.

Morebiti še ni prepozno, kreniti na drugo pot — na pot zdrave, dosledne ljudske politike — v zmislu znanega sklepa vodstva in poslancev katoliško-narodne stranke. Vsakako je pa zadnji čas za ta korak!

Državni zbor.

Dunaj, 14. oktobra.

K položaju.

Nova taktika nemške opozicije je, delati na to, da parlamentarno delo, ki se je navidezno zopet pričelo, polagoma zaspi in obstane v edskih. V ta namen so si izbrali nagodbeni odsek, ker od obravnav in vspeha tega odseka je odvisen nadaljni razvoj parlamentarnega in političnega položaja. Sicer še vedno vre na levici, osobito v nemški ljudski stranki, v kateri je več članov, ki bi radi potegnili za Bareutherjem ter igrali »menežarijo« s Schönererjem in Wolfom. A pristaši nove taktike so še v večini, in tudi merodajna glasila se odločno upirajo obstrukciji. Tako je v sredo pisala »N. Fr. Pr.«: »Pač malo poguma je treba, da se z nujnimi predlogi, peticijami in glasovanji po imenih onemogočijo obravnave poslanske zbornice, tudi je treba malo smelega hrabrosti, da se v varstvu imunitete uprizarja krik in vik v zbornici.«

Tako danes ta list obsoja obstrukcijo, katero je lani priporočal in netil.

Torej na novo taktiko zidajo levičarji svoje nade in upe, in ta je, da bodo v nagodbenem odseku skušali zavleči obravnave ad infinitum in tako vlado in desnico spravili v skrajno zadrego. Oni računajo tako: Grof Thun se je približal desnici, na katero se mora naslanjati. Ker pa grof Thun na desnici ne dobi večine za neizpremenjeno nagodbo, torej bode moral odstopiti in za njim pride ministerstvo nemško-liberalnega kova. Danes je pač še težko reči, ali se posreči ta taktika in obvelja ta račun. Istina je sicer, da se je grof Thun nasproti baronu Banffyju zavezal za

neizpremenjeno nagodbo, a to je mogel storiti le v imenu vlade, a ne parlamenta. Isto pa je vlada storila tudi l. 1887, vendar je avstrijski parlament v marsičem izpremenil načrte nagodbenih zakonov in Ogri so se udali. Zakaj bi to sedaj ne bilo mogoče? Grof Thun je bil med obravnavami z ogersko vlado brez vsake opore. Ako pa sedaj parlament soglasno ali vsaj v veliki večini zahteva in vsprejme primerne premembe o nagodbi, katere je in po svojem značaju mora biti le kompromis med Avstrijo in Ogersko, potem more avstrijska vlada odločneje nastopiti nasproti Ogrom, kateri danes tako samozavestno sučejo brke.

Grof Thun je v istini sedaj v neprijetnem položaju, ker so se Mladočehi včeraj že izjavili, da na noben način ne glasujejo za neizpremenjeno nagodbo, in so se vsled tega obotavljali vsprejeti poročila. Isto stališče zavzemata naša zveza in katol. ljudska stranka. Grof Thun more preprečiti nakano opozicije, ako si popolnem osvoji program desnice, izražen v adresi, ter z dejanji pokaže, da hoče ta program enakopravnosti tudi izvrševati.

A grof Thun tudi v tem slučaju večine ni siguren, če se Ogri sprijaznijo s primerno premembo nagodbenih predlog. Kakor bi bila neumestna fakijska opozicija, istotako usodepoln bi bil plašljivi oportunizem. Sedaj je čas, ki se morda kmalu ne povrne, da se vlada in ostali klubi večine jasno in odkrito izjavijo, ali hočejo podpirati in udejstvovati slovenske želje in zahteve. Sedaj velja: Clara pacta, boni amici! Dokler vlada ne odgovori na razne postulate, tako dolgo naša zveza ne more in ne sme opustiti stališča proste roke nasproti vladi. In v tem so jedini vsi člani naše zveze. Naša zveza je storila svojo dolžnost, sedaj je vrsta na vladi.

Današnja seja

je bila zopet za galerijo jako dolgočasna. Vsi govorniki so govorili le stenografom in svojim najožjim prijateljem. Začetkom seje je ministerski predsednik grof Thun odgovoril na interpelacijo italijanskih poslancev glede izgredov v Poreču. Naglašal je, da tem izgredom niso bila vzrok narodna ali politična nasprotja, temveč pijača in deloma nevolja kmetijskega prebivalstva proti italijanski »gospodi«. Ob jednom pa je grof Thun omenil tudi znanih izgredov v Trstu in okolici ob smrti avstrijske cesarice ter rekel, da je izgrede v prvi vrsti povzročila italijanska brezozirnost, ker so igrane godbe navzlic toliki žalosti v Avstriji. Sicer pa, dostavil je grof Thun, mora avstrijska vlada z ozirom na prijateljske razmere z Italijo varovati proti napadam italijanske podanike. — Torej vsakemu nekaj!

Posl. Žičkar je predložil peticijo, da se v Slatini ustanovi novo okrajno glavarstvo, kateremu naj bi se pridružila sodna okraja Rogatec v ptujskem in Šmarije v celjskem okraju.

Pri prvi točki dnevnega reda glede proračunskega provizorija so govorili d'Elvert, Grabmayer in Rieger. Prvi je večinoma govoril o je-

Makarjev sen.

V. G. Korolenko.
(Konec.)

»Kaj je to?« de. »Saj imam na zemlji resnično pravične ljudi — — — Njih oči so jasne, lica se svetijo, njih suknje so brez madežev; srca so mehka kot dobra zemlja: ona sprejemajo dobra semena vaše in iz teh semen vzrasejo poljske lilije in blagodišeče cvetke, katerih vonj mi je po godu. A ti poglej nase — — —«

In vseh pogledi so se uprli na Makarja in on se je sramoval. Začutil je, da so mu oči motne in lice temno, lasje in brada skuštrana, obleka raztrgana. Že dolgo pred svojo smrtjo je želel napraviti si nove čevlje, da bi prišel pred sodbo vsaj kakor se spodobi poštenemu kmetu, no on je vse denarje sproti zapil in zdaj stoji pred Tajonom, kakor najzadnji Jakut, v raztrganih hlačah — — — Želel je izginiti pod zemljo.

»Tvoj obraz je teman« nadaljeval je stari Tajon »oči so motne, obleka raztrgana. A tvoje srce je preraščeno z osatom, trnjem in grenkim pelinom. Jaz sicer ljubim pravične, a odvrčam svoje lice od tebi podobnih brezbožnežev — — —«

Srce Makarjevo se je za hip stisnilo. Sram ga je postalo, da je sploh kdaj živel. Povesil je

glavo, a je hitro zopet dvignil kvišku in pričel govoriti.

O kakih pravičnih govori Tajon? Morda o teh, ki so živeli na zemlji istočasno z Makarjem v bogatih hišah, te Makar dobro pozna — — — Njih oči so jasne, ker se ne solze toliko, kakor se je Makar, njih lice je svetlo, ker se umivajo z dišavami, a čista obleka je narejena od drugih rok.

Makar je zopet povesil glavo in hitro zopet dvignil.

Mari on ne ve tega, da se je rodil prav tak kakor drugi — z jasnimi, odkritimi očmi, v katerih sta se izraževala nebo in zemlja, in s čistim srcem, ki je bilo pripravljeno sprejeti vse, kar je krasnega na svetu vase? In ako se želi zdaj pogrezniti s svojo mračno in sramotno postavo pod zemljo, ni on tega kriv — — — Čegava krivda pa je? — — — Tega on ne ve — — — To pa ve, da ga je minila že vsa potrpežljivost — — —

* * *

No ko bi Makar videl, kako je segla vsaka njegova besedica v srce staremu Tajonu, ko bi videl, da je vsaka njegova silna beseda padla na zlato skledico kakor svinčena utež, pomiril bi svoje srce. A on vsega tega ni videl, kajti strašna zdvojenost slepila mu je duševne in telesne oči.

Tu je ugledal še enkrat vse svoje bridko življenje pred seboj. Kako je mogel do zdaj nositi tako žalostno breme? Nosil je je zato, ker je migljala pred njim še vedno zvezdica v oblaku — nadeja. Ker je še živel, mogel je, moral je upati na boljšo prihodnost — — — Zdaj je vsega konec, nadeja je ugasnila — — —

V njegovi duši je postalo temno, jad je divjal v nji, kakor burja po stepni pustinji v temni noči. Pozabil je, kje je, pred čegavim obličjem stoji — pozabil je vse, le svoje razburjenosti se je še spominjal — — —

A stari Tajon mu reče:

»Vedi ubožec! Ti nisi na zemlji — — — Tukaj je tudi zate pravica — — —«

Makar se je stresel. Njegovo srce je začutilo, da ga pomilujejo, in se je omečilo; pred njegovimi očmi je stalo njegovo bedno življenje, od prvega do zadnjega dneva, vse to mu je postalo neznosno, zaplálakal je — — —

In stari Tajon je tudi plakal — — — Plakal je stari pop Ivan in mladi božji delavci so se tudi solzili in si otirali solzice s svojimi belimi širokimi rokavi — — —

Tehtnica pa se je zibala in zibala, lesena stran se je vzdigávala više in više — — —

zikovnih naredbah, zadnji je razlagal program soc. demokratov. Poslušal jih ni nihče.

Koncem seje so nekateri govorniki utemeljevali svoje nujne predloge glede državne podpore vsled uim.

Predno pa predsednik zaključil sejo, vpraša Schönerer predsednika, ali je istinita govorica, da bode vlada v kratkem preklicala jezikovni naredbi. (Glasen smeh.) — Dr. pl. Fuchs odgovori, da mu ni nič znanega, Schönerer se smeje.

Ob 3. uri predsednik zaključil sejo; prihodnja je v torek.

Kos krščanskega in socialnega dela.

Vse hvale vredno je, kar dela naša katoliška, istinito in jedino narodna stranka za materialni in socialni prosep našega naroda. Seveda v primeri s socialnimi potrebami, so naši vspehi malenkostni, ali — kakor bi nekdo rekel — kurjevaški. Velikemu kapitalu ne moremo do živega priti. To je tista trda lupina, ki je ne moremo streti. To storiti, bila bi naloga drugih, ki pa ne store nič. Mi storimo, kar moremo. In to, pravim, je vse hvale vredno.

Vender s tem, da ljudje lahko dobe denar, blago lahko razpečajo, za nizko ceno kupijo, s tem še ni ljudstvo rešeno gmotne in moralne bede, dokler ga tudi zlahka — zapravijo. Lahko živje, razkošnost in s tem zapravljivost je v naših dneh v primeri s prejšnjimi velikanska.

Pa pustimo za danes druge jeremijade; obrnimo svoj pogled samo na eno stran narodovega življenja. V misli imamo pijančevanje, v prvi vrsti žganje pitje. To je ona pozabljena točka našega programa, na katero želim s temi vrsticami opozoriti slovenske rodoljube. In gospoda moja, to je lep kos socialnega prašanja, vreden, da se razpravlja ne le na prižnici marveč i v političnem listu. Prašanje, ki sega v materialno, kulturno in versko življenje našega naroda.

Kar vidimo vsak dan, temu se privadimo tako, da se nam ne zdi nič posebnega, če tudi je kaj zelo izrednega ali nerednega. Človek, ki bi prvič videl, bi se zelo čudil, mi pa skoro ne opazimo. Navajeni smo pijance gledati. Ako vidimo, vračajoč se v nedeljo popoldne s sprehoda v mesto, može in mladeniče, ki se zaletavajo sem ter tja mereč cesto od desne do leve, ne zmenimo se dosti za to; skoro bi menili, da je to častitljiva narodna šega, ki so nam jo zapustili naši očetje in jo moramo zopet izročiti svojim potomcem. Ali pa vsaj menimo, da s pijanci se pač ne da nič storiti, in tako — puščamo to stvar iti svojo pot naprej.

Tudi pisec teh vrst navadil sem se gledati take prizore in se nekako udal v to neizogibnost. Tedaj mi je rekel nek tujec, prišedši v naš kraj na počitke, nekega dne v prijateljskem pogovoru: Ali pijancev pa je pri vas, da je groza! Kaj pri vas — na Nemškem nekje — ni tako? odvrnil sem, meneč, da smo v tem oziru povsod enako na slabem. Ko pa mi je drugi pot drugi tujec zopet isto pritožbo ponovil, tedaj sem čutil, da — je le res. Sram me je bilo. Zdelo se mi je kakor očitjanje, da ne storimo dovolj zoper to.

Gorostasno v istini raste v naši deželi žganje-pitje in pijančevanje sploh. To je najbolj razvidno iz vsakoletnih deželnihih dohodkov. Nimam pri roki statističnih podatkov, ali to mi je znano, da najmanj tretjino vseh deželnihih dohodkov tvori davek na žganje!! In za koliko poskoči vsako leto ta številka! Človek bi bil vesel tako lepih dohodkov, ko bi ne bil ta denar — tako se mi zdi — nekak »gnoj«, ki se cedi iz široko zijajoče rane na telesu našega ljudstva. Gospodje deželni poslanci — ne zamerite gospod urednik — vsako leto pri letnem proračunu z obžalovanjem sicer, vendar tudi z neko tiho zadovoljnostjo registrirajo ta veliki dohodek, češ: kje bi dobili denar za toliko potreb, ako bi tega ne bilo!? Toda kaj nam pomagajo veliki dohodki! Čem večji dohodki, tem večje potrebe — in deficit je gotov. Kaj nam pomagajo vse kulturne naprave, podpore, podjetja, ko pa ljudstvo pri vsem tem hira telesno in moralno. Smelo rečeno: Ako vsahne vir dohodkov iz popitnega žganja, smejo poslanci brez skrbi tretjino troškov črtati in skriti, in — dežela ne bo nič na škodi! Sedaj pa, da je le denar, moramo storiti to, mo-

ramo storiti ono, podpreti tega, pomagati onemu, potrebujemo denarja, — ubogo ljudstvo pa, samo sebi prepuščeno, brez moralne moči v sebi in brez moralne sile od zunaj, naj po cestah cepa, naj se prekucava v vodo, družinski mir naj se ruši, posestva propadajo, otroci pijancev stradajo in beže po svetu. Je to napredek in to prosveta?! Kaj pomaga od zgoraj v sod vlivati, ako spodaj voda vhaža skoz špranje, ali je celo dno izbito? Deželi v celoti ni pomagano s takim gospodarstvom.*) Posameznikom se pomaga sicer; masa ljudstva, ki plačuje, pa se zanemarija in prepušča sama sebi in svojim strastem. To je resnica nepokrita; bodi komu ljuba ali ne!

Ko bi hotele javne oblasti, v prvi vrsti država, narodom res dobro, bilo bi jim igrača, preprečiti neizmerno zlo. Sedaj pa toliko govoričijo o »javni blaginji«, v istini pa puščajo ljudstvo strmo-glaviti v propast. V imenu napredka vmišljujejo si vsega zlomka, in da si morejo vmišljovati, potrebujejo denarja. In ta denar skupaj znašajo ljudje, potem — naj počno kar hočejo. Mi ne nasprotujemo pravemu napredku, marveč grajamo le to nedoslednost, s katero se skrbi za »javno blaginjo«; to ni nikak napredek, to je circulus vitiosus! Da se opomore neki vrsti prebivalstva, pusti se drugi, da sama sebe — uničuje. Ali bi oblast pijancu res krivico storila, ko bi mu prepovedali, pijanemu se klatiti okolu in bi ga kaznovali, če ga pijanega vidijo? Ali se ne potegne norcu nož iz rok, s katerim hoče sam sebi škodovati? Ali se ne godi mnogo večja in istinita krivica ženi in otrokom zapravljenim, ki brez lastne krivde zaradi zapravljenosti svobodnega pa razuzdanega očeta pridejo ob vse?! To je krivica, katero pa molče trpe!

In kakor pijanost, tako bi javna oblastva igrade lahko zabranila mnogo drugih stvari, ki so ljudstvu v moralno in materialno kvar, pa jih v imenu svete in nedotakljive svobode vse tolerira. Da bi pa popravila tolikih toleriranih nerodnosti žalostne nasledke, zidajo se zopet z velikanskimi troški in deloma z istim zapravljenim denarjem razne in ogromne naprave: kaznilnice, prisilne delavnice, norišnice, siromašnice, bolnišnice etc. Tako zdrave zlo v njegovem sadu, mesto v njegovih koreninah!

Država in druge postavodajne oblasti bi tedaj z malim trudom lahko odpravile, zoper kar se mi s težavo borimo in še malo opravimo, ker pa nočejo nič storiti, moramo mi poskušati. In mi smo doslej premalo storili. Imamo res že toliko javnokoristnih del, načrtov in potreb, da že nimamo časa, na vse misliti in moči, da bi izvedli. Seveda mnogi brezvspešni poskusi človeku veselje vzamejo, da bi še dalje poskušal, in nazadnje se nekako udal v to, česar ubraniti ne more. Hvalevreden poskus zoper pijančevanje je bila bratovščina treznosti, ki je primeroma gotovo dosti dobrega storila. Vender po naši misli ima bratovščina to pomanjkljivost, da ima premalo natančnih določil, premalo obveznosti. Obljuba je gotovo dobra in se z dobro voljo stori, toda volja dobra — meso slabo. Nagon v človeku je prevelik; treba torej njegovo slabost od vseh strani podpreti, zavarovati, priliko pa odtegniti, kolikor se dá. Seveda ne trdimo, da se dá najti kak pomoček, ki bi mogel spreobrniti vse pijance. Toda stori se najboljše, kar se more. Glavna stvar pa je, da se obvarujejo tisti, ki še niso udani. Na mladi še neokuženi rod naj bi se obračala v tem oziru največja pozornost.

Kar mi nameravamo s tem le pisanjem, je to, da bi se vzbudila v slovenskih deželah neka velika, vsestranska, krepka in trajna akcija zoper pijančevanje, kakoršno tako razširjeno in ukoreninjeno zlo zahteva. Tako močno gibanje zoper pijanost bilo je na Poljskem in Irskem, in se je zadnji čas pričelo v Švici. Škof šentgalski, Avgustin Egger, vodi z veliko gorečnostjo to gibanje. Nekaj brošur od njegove roke pisanih, mi je prišlo pred oči, ki so me opozorile na to stvar, in mi posvetile, da bi bilo v naši domovini kaj takega prav tako potrebno, kakor v Švici.

Blizu se konec stoletja in prehod v novo. Za to redko priliko pripravljajo se velike in lepe reči, po katerih naj bi se ljudstvo krščansko duhovno prenovilo. Pri pijancih, to že lahko prerokujemo,

*) Sedaj davek na žganje prevzame država in bo deželi dajala le vsakoletno odškodnino.

bo z malimi izjemami ves trud zastonj. In vender so ti reveži, ki si sami ne morejo ali nočejo pomagati, vredni, da jim na prav poseben način pridemo na pomoč.

Sestavi naj se v najkrajšem času odbor; ta naj preštudira, kaj so ukrenili in ukrepajo zoper to kugo po raznih krajih. In iz tega, kar najdejo najboljšega, naj napravijo načrt, kako bi pri nas. Delalo bi se lahko na podlagi bratovščine naprej. Ob priliki duhovnega prenavljanja pa naj bi se vvedla ta vojska po posameznih župnijah in občinah. Vsi rodoljubi pa naj bi podpisali to reč, vsi kakor en mož se ustavili tej žganjski povodnji, ako nočemo, da bi bilo prihodnje stoletje — stoletje telesnih in duševnih propalic!

J. K.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. oktobra.

Nagodbent odsek je imel sinoči drugo sejo. Največ časa sta porabila poslanec Gross in ministerski predsednik grof Thun, ko sta se razgovarjala o zadnjih izjavah ogerskega ministerskega predsednika o pogajanjih mej obema vladama glede nagodbe. Poslanec Gross je hotel izvedeti iz vladinih ust, ali je res, da bodeta vladi sami uravnali razmerje mej obema državnima polovicama, ako parlament ne vsprejme nespremenjenih nagodbenih predlog. Ministerski predsednik je potrdil, da mu je znan govor barona Banffyja ter da se ž njim skoro do cela strinja, a ničesar ni hotel pojasniti o dogovorih mej vladama. Zato se je pričela glavna razprava o vseh predlogah. Poslanec Chiari je na kratko izjavil, da bo njegova stranka glasovala le za pravično nagodbo. Odgovoril mu je načelnik vitez Bilinski, da je nagodba v splošnem za Avstrijo — ugodna. Kaj takega bi pač nihče ne pričakoval od resnega ljudskega zastopnika. Le dvoje je mogoče. Ali Bilinskemu sploh ni znana vsebina nagodeb, ali pa je zato tako rekel, ker je član poljskega kluba. Ker prvo ni verjetno, je resnično le poslednje. Dalje pač več ne more iti. Kam privede poslance slepo hlapčevanje! Hvaliti morajo, o čemer je že vsak otrok prepričan, da je največja nesreča za Avstrijo. Razprava se danes nadaljuje.

Izgredi v Primorju. Ministerski predsednik grof Thun odgovarjal je v včerajšnji seji na interpelacijo italijanskega poslanca Gambinija radi zadnjih nemir v Poreču ter omenil potem tudi zadnjih protiavtstrijskih demonstracij v Trstu. Minister je najprej opisoval dogodek dne 2. t. m., ko je kakih 70 kmečkih slovenskih mladeničev pevaje slovenske pesmi korakalo skozi Poreč in ko jih je brez vsakega večjega povoda napadla mestna policija v zvezi z italijansko druhaljo. Okrajni glavar konstatuje v svojem poročilu, da vzroki tem nemirom niso bili ni narodni, ni politični (?), ampak posledica napetosti med kmeti in meščani. Posebnih korakov vlada v tem oziru ne namerava storiti, ker nemiri niso bili v nobeni zvezi z onimi v Trstu in na Goriskem. Na interpelacije, ki govore o napadih Slovencev na italijanske podanike, ministerski predsednik še ne more odgovoriti, ker mu še niso došla natančna poročila, vendar meni, da tudi tu ni iskati narodnih in političnih motivov. Kar se pa tiče zadnjih izgredov v Trstu, pravi ministerski predsednik nadalje, ne smemo prezreti, da so tam, mej tem ko je vsa Avstrija žalovala vsled nečutenega dogodka v Genevi, prirejali veselice in s tem najgloblje užalili čuvstvo lojalnosti in udanosti do vladarske hiše in se toraj ni čuditi splošni ogorčenosti patriotičnega avstrijskega prebivalstva. Pripomniti pa treba končno, da je vladi mnogo na tem, da se nesklajene ohranijo prijateljske razmere naše monarhije do Italije, in si bo toraj vsikdar prizadevala, da se odstrani vse, kar bi motilo te razmere. V prvi vrsti bo storila potrebne korake, da se več ne ponové izgredi proti italijanskim podanikom na avstrijski zemlji, in bo vsakogar, ki se pregreši proti temu, najstrožje kaznovalo. — Kaj se pa zgodi s Slovenci? vprašal bo marsikdo, ko prebere ta odgovor grofa Thuna. Kake korake meni vlada storiti v obrambo avstrijskih podanikov slovenske narodnosti proti napadom od strani italijanske druhalje? Nič in nobenih, je kratek odgovor. Vladi se niti ni vredno zdelo, omeniti v tem odgovoru slovenskega naroda v Primorju, da naravnost o-

zanikala, da bi imeli ti izgredi narodnostni in politični značaj. Da se le varuje italijanska irendenta, da se le italijanskim podanikom ne skrivi las in da se ne skale prijateljske razmere mej sosednima državama, za Slovence se ni treba dosti brigati; ako mu ni všeč na sedanji rodni zemlji, naj pa gre. Slovanski zastopniki v parlamentu, ali bode še nadalje hlapčevali? Ali se vam ne smili zatiran rod?

O imenovanju ministrov brez portfeljev piše posl. Merunovic v »Gazeta Narodova« sledeče: Pred kratkim zahtevali so mladočeški in klub konservativnih čeških veleposestnikov ter slov. krščanska narodna zveza od vlade, naj se imenujejo iz njihove srede ministri brez portfeljev. Vlada pa je naznanil vladi, da bi taki želji nikdar ne pritrdil, ker bi to pomenilo uvedbo narodnostnih preprirov iz parlamenta v ministerstvo. Ministerstvo ne more biti sestavljeno iz ambasadérjev ali zastopnikov posamnih narodov. Posebno v Avstriji bi uvedba oficijelnih zastopnikov posamnih narodov v kabinet onemogočila normalno delovanje eksekutive. Nasprotno vladar ne nasprotuje preosnovi kabineta v tem smislu, da postane tesno zvezana s parlamentarno večino, kakor hitro se pokaže, da je ta kompaktna in zmožna za delo. Iz tega sledi, da rekonstrukcija Thunovega ministerstva ne nastopi sedaj, marveč po mnogih hudih poskušnjah.

Baron Dipauli in katoliška ljudska stranka. Povodom imenovanja barona Dipaulija trgovskim ministrom so od levičarske strani kar dežila razna obrekovanja na člane katoliške ljudske stranke in nemško-nacionalni ter židovski listi so jih v jednomer pitali z izdajicami naroda in njegovih koristij. Ker stranka ni takoj odločno nastopila proti takemu pisarjenju nje nasprotnih listov, jeli so tudi drugi listi izražati bojazen, da bodo nje člani v odločilnem trenutku izneverili se svojem programu. Sedaj pa objavlja »Grazer Volksblatt« nekaj komunique katoliške ljudske stranke, ko piše: Baron Dipauli je najprej odločno odklonil povabilo k vstopu v Thunov kabinet. Še le potem, ko je grof Thun klubu katoliške ljudske stranke določno izjavil, da želi baron Dipauli v svojem kabinetu jedino le kot zaupnika desnice, ne da bi se s tem stranka kakor koli vezala napram nagodbenim predlogom, je klub privolil in baron Dipauli vsprejel ponujani mu portfelj. — Mogoče toraj, da klub sam ni slutil pri tem nič hudega, izvzemši morda nekaj mož, a gotovo je imel grof Thun z Dipaulijem pozitiven namen.

Vlada in večna ter ogerska nagodba. Znani so nam skoro vsi koraki, ki jih je Thunova vlada že storila, da bi pridobila vse desničarske stranke za nespremenjene nagodbene predloge. Z lepa in grda so gotovi krogi že pestili voditelje posamnih državnozb. desničarskih klubov, tudi nekaj obljub, sicer prav neznatnih, s katerimi se ne izpolnijo opravičene želje posebno slovanskih narodov, je bilo že čuti iz ust ministerskega predsednika, toda vkljub temu se desnica še ni definitivno izrekla, da hoče ustreči vladni želji in torej vlada v tem oziru še vedno neka negotovost. Sedaj se pa poslužuje vlada tudi časopisja, in sicer najprej tacega, ki ne kaže naravnost vladne barve. Mej temi časopisi je v prvi vrsti »Reichswehr«. Ta list je v jednom svojih člankov te dni ubral druge strune. Pričenja namreč z državnim zistemom desnice, ki se uvede mesto dosedanjega državnega zistema liberalne klike, ako, no ako desnica pokaže, da zna biti res državna stranka. Potem pa ta list opisuje dolžnost državne stranke v Avstriji in pride seveda do zaključka, da prestande desnica to poskušnjo le tedaj, ako glasuje — za nagodbo in ohrani s tem sedanjo zvezo mej Avstrijo in Ogersko. Res lepo bi bilo, ko bi se uveljavil državni zistem sedanje desnice, toda ta zistem ne sme ostati samo dotlej, dokler ga potrebuje vlada. Nam ni zadosti, da je desnica samo državna stranka, marveč da je tudi ljudska, narodna stranka. Mi državi, a država nam, potem je še le mogoč tak zistem. To se pa more še le zgoditi tedaj, ko bo desnica imela zagotovilo, da se ji ne bodo nalagale same dolžnosti, marveč priznale tudi pravice, ko bode grof Thun s častno besedo se zavezal, da hoče izpolniti vse opravičene zahteve v desnici zastopanih narodov.

Zarota v Parizu? Ministerski predsednik Brisson je rešil republiko, ta glas se je širil vce-

raj po Parizu in večjih francoskih mestih, ko se je izvedelo, da je informovan pravočasno zasledil baje za današnji dan sklenjeno vojaško zaroto proti vladi. Ta dan porabil bi se bil baje vsled tega, ker je menil sinoči odpotovati vojni minister. Nadalje se poroča to le: Na čelu tej zaroti je bivši načelnik generalnega štaba general Boisseffre z mnogimi drugimi generali in pa jezuitski provincijal Père du Lac. Vmes je zapleten tudi predsednik Faure. — To vest so seveda z največjo radostjo pozdravili vsi čifutski listi in za njimi seveda tudi poročevalec našega liberalnega kolega »Slov. Naroda«, ki je z razprtimi črkami obvestil slovenski svet o — jezuitski zaroti. — Na celi stvari pa ni prav nič družega res, nego to, da se je res kovala in sicer že dalje časa tajna zarota, posebno sedaj ob splošni stavki, in da pri tem ni zapleten niti eden jezuit, marveč le židje, ki bi s tako zaroto radi preprečili zopetno potrditev Dreyfusove krivde, katero v najkrajšem času izreče kasacijsko sodišče.

Mirovna pogajanja mej Španijo in Ameriko zelo počasno napredujejo. Razprave mirovne komisije v Parizu vrše se tajno, tako da niti španski niti ameriški uradni listi ne vedo nič pozitivnega o dosedanjem vspehu. Toliko je gotovo, da je sedaj še vedno na dnevnem redu vprašanje glede odhoda španske posadke na Kubi in Portoriko. Sicer je bila že v prvem mirovnem zapisniku določba, da se mora to takoj zgoditi, toda člani španske komisije so vedno pritiskali na svoje ameriške tovariše, naj bi dovolili večji rok, a brez vspeha. Španci imajo seveda dovolj povoda za naglo in ugodno rešitev tega vprašanja, manjka jim pa že zdavna potrebnega drobiža za nadaljno vzdrževanje armade na otoku. Blagajnice so prazne in banka tudi ne mara ničesar več posoditi. V septembru je poslala vlada generalu Blanco 95 milijonov pezet, toda takoj se je pokazalo, da vlada dolguje armadi plačo še za najmanj, mornarici pa za 14 mesecev. Stroški za prevoz vojakov v domovino se proračunavajo na 100 milijonov pezet. To so svotice, za katere bo morala Španija odpreti poslednje vire dohodkov. Kaj pa še le na Filipinih. Zatrli so sicer vstajo na biskajskih otokih, ker se je baje vdalo 38 voditeljev in 4000 mož, toda Amerikanci so še vedno tam, ki stavijo zahteve, katerih Španija brez velikanskih žrtev ne bode mogla spolniti.

Tedenski koledar.

Nedelja, 16. oktobra: 20. pobink.; evang.: Jezus ozdravi kraljevičevega sina. Jan. 4. Gal. op. — Ponedeljek, 17. oktobra: Hedviga vd. — Torek, 18. oktobra: Luka evang. — Sreda, 19. oktobra: Peter Alkant. sp. — Četrtek, 20. oktobra: Janez Kant sp. — Petek, 21. oktobra: Uršula dev. — Sobota, 22. oktobra: Janez Kapist., Fides dev. — Solnce izide 20. oktobra ob 6. uri 30 minut, zaide pa ob 4. uri 59 minut. — Lunin spremen: Prvi krajec 22. oktobra ob 10. uri 7 minut dopoldne. — Musica sacra v nedeljo 16. oktobra v stolni cerkvi: Velika maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo v D-dur, zložil Karol Greith, graduale in offertorium dr. Jan. Benz.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. oktobra.

(Poparjeni) so se vrnili odposlanci odvetniške zbornice in shoda slovanskih notarjev in advokatov z Dunaja v Ljubljano. Vtis so prinesli seboj ta, da nimamo Slovenci ondi ničesar pričakovati glede najnujnejših naših zahtev. Visoka gospoda na Dunaju nima nobenega smisla za naše življenjske potrebe, južne slovanske dežele so ji — deveta briga. — Grof Thun in celo minister Kaizl sta se izrekla proti vseučilišču v Ljubljani. Odposlanci so stopili tudi v razgovor s poslanci slovanske krščansko-narodne zveze, ki so pod vtisom odgovorov, katere so dobili odposlanci pri ministrih, vredili svoje prihodnje politično postopanje. Mi se nadajamo, da so sedaj ozdravljeni tudi najhujši optimisti. — Mi obžalujemo ta nevspeh naših odposlanstev, a mi nismo nič družega pričakovali, ker dejanske razmere na Dunaju predobro poznamo.

(Jezuiti morajo biti povsod!) Židovskoliberalni listi, mej njimi seveda tudi »Narod«, so včeraj zagнали krik, da je v Parizu razkrita zarota, katero

sta snovala general Boisseffre in jezuitski provincijal. — Ves ta krik je jako debela laž, katero so židje vrgli v svet, da pozornost obrnejo od zadev, ki se za žide slabo razvijajo v Franciji, vendar se najdejo povsod kalini, ki se love na tak debel lim.

(Slavnostna otvoritev gospodinske šole.) katero je ustanovila c. kr. kmetijska družba v spomin petdesetletnice vladanja presvetlega cesarja, bo v četrtek 20. t. m., in sicer po sledečem vsporadu: 1. Ob 10. uri sveta maša, katero bo bral presvitli gospod knez in škof dr. Anton Bonav. v kapeli v Marijanišču. 2. Slavnostna otvoritev, ki se bo vršila po maši v veliki dvorani v Marijanišču. 3. Ogledovanje šolskih prostorov. — K slavnosti imajo pristop vsi, ki se zanimajo za novo ustanovljeno šolo.

(»Slov. Narod« in primorske posojilnice.) Ne da mu miru, »Slov. Narodu« namreč, da je »klerikalna« »Gospodarska zveza« dosegla tako krasen uspeh kot zastopnica primorskih posojilnic. »Narodov« šef-redaktér je vsled tega silno vznemirjen. Najprej je sebi (!!) pripisaval zaslugo — ko se je pa s tem pred celim svetom osmešil, je s pomočjo svojega najnovejšega »svetovalca v gospodarskih zadevah« prišel na drugo idejo. Očital je »Gospodarski zvezi« nesramnost, češ da — jemlje zasluge celjski »Zvezi slovanskih posojilnic«. Namen je prozoren: Nahujskati »Zvezo celjskih posojilnic« zoper »Gospodarsko zvezo« in »Zvezo kranjskih posojilnic«. Da je očitna potreba gospodarskega preporoda našega naroda, da te tri »Zveze« delujejo složno in sporazumno za napredek združne organizacije — to »Narod« in njegovega šef redakterja nič ne briga. Kaj mu je mar gospodarski napredek, kaj združna organizacija, če to vse ne služi koristim neke klike, zlasti pa če ne pomaga k osebni glorifikaciji ti-stega slovanskega politika, kojega žalostno junastvo se bode že skoro uvečilo v ljudskih pregovorih! Celjski »Zvezi« ne krati nihče zaslug, katere ima za slovensko posojilništvo. Kolikor nam je znano, celjska »Zveza« živi v najboljših odnosih z »Gospodarsko zvezo« in »Zvezo kranjskih posojilnic«. Tudi mi nismo nikdar kazali kakkega nasprotstva zoper celjsko »Zvezo«, in smo drage volje objavljali, karkoli je želela in smo njeno delovanje povsodi podpirali. Zato nas ne bode sumničilo, da ji nismo naklonjeni, če ji v danem posebnem slučaju odrekamo vsako zaslugo, ker jo nima. Celjska »Zveza« ima v resnici velike zasluge za slovensko posojilništvo, kojih ji nihče ne odreka, — zato ji pa tudi ni potreba, prisvajati si tujih zaslug. In tega tudi ni storila — pač pa je to zanjo storil »Narod«. Upamo, da se bode za to pomoč odločno zahvalila in da bode odločno proti temu protestovala, da se njeno dobro ime zlorabi v namenu, zasejati razdor mej slovanske združne organizacije.

(Krasno znamenje), posvečeno nebeški Kraljici, je dal postaviti g. sodarski mojster Avgust Repič nasproti svoji hiši na ovinku Kolezijskih ulic v Trnovem. Na vzvišenem stalu, pod katerim se blesti primeren napis, se dviga nebes Kraljica z božjim Detetom. Znamenje, ki je preko štiri metre visoko in lično s pločevino pokrito, oklepa lepo izdelana železna ograja. Marijin kip je jako ljubko osnovan iz kamenene snovi. G. Avgust Repič ga je kupil na jubilejski izložbi na Dunaju. Kamenarsko delo je fino izvršila tvrdka g. Ign. Čamernika. Znamenje se slovesno blagoslovi jutri dné 16. t. m. o polu štirih popoldne.

(Ogenj.) Iz Predvora. V četrtek popoldne je silen požar uničil v Tupaličah, župnije preddvorske pet hiš z mnogo gospodarskimi poslopji. Ogenj je nastal okoli pol 3. ure popoldne v sredi vasi pri Potu, ko je bil gospodar z doma v gozdu. V dobri pol uri so že bile žrtva »plamena« Mihevčeva, Vrabčeva, Kapovčeva in Bajželjnova hiša. Pogorelo je razun, kar so mogli v naglici znositi iz hiš, — vse, le Bajželjnu je ostal skedenj. In kaj pomeni požar na jesen, ko so vsi pridelki že pod streho, vsak ve. Brizgalnam, pred vsem oni iz Predvora in Luž se imajo Tupalčani zahvaliti, da jim ni pogorela cela vas. Vso moč so napeli pri Brolihu in mu tudi rešili hišo. Ljudstvo je delalo iz vseh močij, zato vsa čast mu, le pravega vodstva ni bilo pri gašenju in tudi c. kr. žendarmerija se je precej časa pogrešala. Ob pol 5. uri je prihitela tudi požarna bramba iz Kranja

in tako so s skupno močjo ogenj zadušili. Bolj kakor kedaj sili huda skušnja sedaj Tupaličane, da si preskrbe vodo. Da bi bili imeli vodo v vasi, pogasili bi bili sami domačini Potovo hišico in vsi ostali bi bili obvarovani grozne nesreče. Pogorelci so bili za majhne svote zavarovani. Kdo je zažgal, se ne da natanko določiti.

(Zdravje v Ljubljani.) Novorojenih je bilo 20. Umrlo jih je 16, med njimi za vratico (davico) 1, za jetiko 5, za vnetjem sopilnih organov 2, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 7; mej njimi je bilo 5 tujcev, iz zavodov 6. — Za infekcijskimi boleznimi so obboleli, in sicer: za škariatico 1, za oslovskim (dušljivim) kašljem 1 in za vratico 1.

(Vzgojišče za deklice.) Slovenske stariše opozarjamo, da so č. šolske sestre v »Narodni šoli« družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovcu ustanovile vzgojišče za deklice. V hiši je dvorazredna ljudska šola, poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih. Šolsko leto se začne dne 3. novembra t. l. Plačila 8 gld. mesečno. Oglasila naj se blagovolijo poslati č. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem. — Mnogo slovenskih starišev zlasti s Kranjskega pošilja svoje hčere v nemške zavode na Koroškem. Zlasti take opozarjamo na novo vzgojišče, kjer je za dekleta pod oskrbnim vodstvom č. šolskih sester jako dobro poskrbljeno. Stanovanja so jako lepa, lega šoli krasna, tako da stariši in varuhi svoje varovance z mirno vestjo morejo pošiljati v to vzgojišče, s katerim bode se zelo opomoglo tudi koroškim Slovencem. Upamo zato, da tudi izvenkoroški Slovenci na novo vzgojišče ne bodo zabili!

(Nezaupnica deželnemu zboru.) V Celovcu, 12. oktobra. Pri nas se dogajajo čudeži: Nemško-narodni koroški »Gewerbetag« je izrazil slovesno nezaupnico nemškonarodni večini deželnega zbora. Nemškonarodni obrtniki so seveda tudi obrtniki in kot taki čutijo kruto nasilstvo, ki jih tare z drugimi reveži vred. Poročevalec, neki beljaški obrtnik z imenom Bacher, poročeval je blizu tako-le o občinskih volitvah: »Kdo ne pozna našega zastarelega gnjilega redu za občinske volitve in kdo ne ve, kako slabo upliva ta red pri volitvah, kakošne sitnosti, kakšna nasprotstva iz tega izvirajo in kakšno škodo trpe obrtniki, ki volijo prosto in neodvisno? Zato se velik del volilcev volitev še udeleževati ne upa. Prosili smo posl. Ghona, naj se on postavi za reformo volilnega reda, in obljubil je, storiti, kar je v njegovih močeh, ter je stavil v deželnem zboru dotični predlog, da se predela naš ničemurni volilni red. V pripravljalni odsek so se v deželnem zboru volili: knez Rosenberg, Oraž, dr. Prettner, dr. Luggin, Kiršner, dr. Steinwender in Tschernig. A kaj so ti gospodje storili? Človek bi mislil, da so pripoznali opravičenost tirjatve, ter ji ugodili, a gospodje so razun dr. Prettnerja bili mnenja, da volilci za tajno volitev nismo še dosti dozoreli! Pod to moro trpimo mi obrtniki, uradniki in trgovci, in vsakdo, ki je dozdej hodil k javni volitvi, ve, kako se mu je godilo, kako so mu jemali zaslužek, kako so ga ožigosali ter zabeleževali v svoj zapisnik. Deželni zbor je povpraševal sicer pri občinah, a od tod so mu odgovarjali le župani in drugi oblastni občinski mandarini. Odgovor je bil tedaj v teh korist. Proti takemu postopanju deželnega zbora protestujemo, ker je pri nas planinski kmet že bolj dozorel, kakor gospoda v fraku in cilindru. Celo g. Ghon, je razlagal poročevalec, je predlog samo stavil v upanju, da takisto sprejet ne bo in »um uns die Augen auszuwischen«. Predložena in enoglasno sprejeta resolucija izraža obžalovanje deželnozborni večini, ter zahvalo manjšini, ki je za predlog glasovala. Ta manjšina, kateri nemško-narodni Gewerbetag izraža zahvalo, so pa naši slovenski poslanci, s katerimi sta glasovala le še Ghon in Prettner. Kaj takega se menda še na Koroškem godilo ni — a kdor drugemu jamo koplje, konečno sam v njo pade. Nemško-narodna gospoda dotičnega predloga iz strahu pred Slovenci in krščanskimi Nemci ni sprejela in zato se proti nji obrača zdaj nevolja lastnega nemškega ljudstva. Mogotci zatirajo tudi svoje pristaše in ne samo nas Slovence. Ko je Steinwender enkrat rekel, da so Nemci »Herrenvolk«, povedal je nekoliko resnice, več resnice pove zgodovinar češ: »Unsere Geschichte beweist aus tausend Beispielen, dass der Deutsche — sei er nun gemeiner Soldat

oder Anführer — sobald er den Gefreiten spielen kann, eine merkliche Güte des Herzens vereint, und zwar gegen Landsleute, wie gegen Fremde; der Franzose, auch der Slave, ist den Regungen des Mitleids zugänglich, der Deutsche wieder selten; seine Faust lastet deshalb schwerer, als die anderer auf beherrschten Völkern, weil er mit Methode unterdrückt«. (Gfrörer: Gregor VII. 7 B. 4). Tako je sloveči zgodovinar označil Nemca. Ako imajo že Nemci toliko in tako britko tožiti o tem nasilstvu, koliko bolj še le slovensko ljudstvo, ki se je pa že udalo svoji žalostni osodi, vsaj boljše tako ne dočakamo. Vzlasti na Koroškem izgublamo bolj in bolj vse upanje, opazujoči, kako slovenski mozeg razjeda neki črv, da do notranjega miru in prave jedinosti priti ne moremo. Mali narod je razcepljen — od zunaj pa ga obdajajo neusmiljeni tujci, ki ga zatirajo »po metodi«.

(Koroške novice.) Dne 11. t. m. zjutraj trčila sta na postaji Prevalje dva tovorna vlaka vkup. Več oseb je bilo nekoliko poškodovanih. Osebni vlaki so imeli zbog tega znatne zamude. Dva voza in jedna lokomotiva so precej poškodovani. — V Brežah prišel je sprevodnik J. Moser pod kolesa. Strlo ga je tako, da je obležal mrtev. — Notar K. Finschger se je preselil iz Šmohora v Fürstentfeld, notar M. Kreunz pa iz Žel. Kaplje v Podkloster. — Železnico v Krško dolino otvorili so dne 9. t. m. z običajnimi slavnostmi. — Okrajni komisar g. V. Klebel je imenovan za tajnika deželne vlade. — Cesar je dal za pogorelce v Ovčji vasi 1000 gld. podpore, požarni brambi v Prevaljah pa 80 gld. — Do konca avgusta bilo je v Celovcu zglašenih 14.333 tujcev. Umrlo je v istem času 446 oseb. — V Slovenskem Plajbergu padel je dne 30. sept. rudar Gregor Male v 70 metrov globok rov ter obležal mrtev. Zapustil je revno ženo s 3 otroci.

(Najdeno mrtvo truplo.) V Mariboru so 10. t. m. našli ob pol 12. uri po noči med južnim in koroškim kolodvorom truplo mladega moža, kateremu je vlak, ko ga je povozil, odrezal desno nogo.

(Za umetno surovo maslo) se namerava na Češkem osnovati tovarna, ki bo v rokah akcijske družbe.

(Mrtvega moža) so našli v petek zjutraj pod črnuškim mostom; pravijo da je bil nekdanji cerkvenik na Rašici. Ne more se vedeti, ali je v pijanosti ponesrečil, ali se je zgodila kaka hudobija.

(Nadvojvoda Rainer v Bosni.) Nadvojvoda Rainer potuje sedaj po Bosni. Obiskal je poleg družega tudi samostan trapistov v Banjaluki in seminar jezuitov v Travniku.

(Zichy.) ki išče po Aziji pradomovine Mažarov, je prišel že v Peking. Predstavil se je kitajskim ministrom, ki so mu prijazno obljubili, da ga bodo kolikor moči podpirali.

(Zločin in nesreča.) 9. t. m. se je primeril na progi Ostende Kolin čuden slučaj. Brzovlak je s silno naglostjo dirjal od Mehelna naprej, kar zavnenči zvonec sile. Takoj so prihiteli gledat v oddelek, v katerem je nekdo dal znamenje. V prvem razredu so našli gospo, ki se je po vsem životu tresla in je bila smrtnobleda. Povedala je, da je imela poleg sebe na klopi kovček, ki je bilo v njem mnogo dragocenosti. Ko je malo zadremala, je skočil nasproti sedeči gospod po koncu, zgrabil kovček, vrgel ga skozi okno, odprl vrata, vdaril njo s pestjo po obrazu ter skočil ven. Ko se je zopet zavedela, je potegnila za zvonec. Šli so preiskavat progo. Kakih 1200 metrov zadaj so našli ob progi človeka ležečega v krvi z razbito črepinjo. Poleg njega je ležal kovček. Ko je skočil iz vlaka, priletel je najbrže ob kol in se ob njem ubil.

(Umor.) V Sisanu pri Pulju so našli l. 1894. ožgano truplo kmetice Lucije Kostešič. Sedaj se le so prišli na sled zločincem. Njen sin, njena tašča in mater poslednje so zaprli.

(Francosko mesto Perpignan) je brez razsvetljave. Plin je začel vhajati iz cevi, razlezel se tudi k podzemskim vodnikom elektrike in užgal. Mestni tlak je razdjan, več hiš poškodovanih.

(Železnica skozi Saharo.) Na Francoskem zopet veliko razmišljajo o saharški železnici. Sprožil je to misel že pred 20 leti inženir Dyponchel ter priporočal tako železnico iz trgovskih ozirov. A sedaj se kaže potreba take železnice posebno iz strateških ozirov. Francija ima namreč v Afriki 60.000 mož. Ko bi imel vlak 20 klm. na

uro, bi v štirih dneh prevozil Saharo in to bi bilo velikega pomena v času vojske. Francija bi lahko v kratkem času v vsako kolonijo spravila vojakov in živeža. Tudi stroški bi bili sedaj že mnogo manjši. Glede na saharške razmere računijo stroške 60.000 frankov za kilometer, torej bi znašali stroški za vso transsaharsko železnico 120 milijonov, v primeri z velikim pomenom železnice ne mnogo.

(Balon Vega,) ki se je z njim kapitan Spelterini vozil skozi severno Švico čez Juro, čez Besangon in Gray, je dosegel višočino 6400 metrov. Spelterini je hotel še višje, a tovariši mu niso pustili, ker so preveč oslabei in so se bali, da ne bi omagali. Na nebu je žarelo solnce, a zrakovcem so zmrzavali prsti. Glava jih je bolela, srce je slabotno tolklo, sape jim je zmanjkovalo. Srkali so iz cevij kisik, da so se krepčali.

(Mecenat.) Amerikanec oberst Olivieri Tayne je zapustil itaški univerzi (v Ithaki) v državi New-York 5 milijonov mark za povzdigo medicinske fakultete.

(Tatvina.) Iz Bukarešte je poslala narodna banka 700.000 lej po pošti na filialko v Konstanci. Zvečer ob 7. je dospela pošta v kraj, in denar so zaprli v železno kaso. Po noči pa je sluga, ki je stražil, ulomil in odnesel 460.000 lej v rumunskih papirjih. Doslej ga še niso zalotili. Le na obrežju morja so našli prazno poštno možno za denar.

(Maščevanje.) V občini Hossu Asso na Sedmograškem je hranilnica nekemu kmetu prodala na dražbi hišo in posestvo. Kmet Orbok je prosil odvetnika Oteana, naj ga puste vsaj do spomladi še v hiši. Otean ga ni poslušal. Tedaj je kmet zgrabil revolver in ustrelil na odvetnika: »pogini z menoj, pes!« Krogla je odvetnika zadela samo ob stegno. A Orbok je ustrelil tudi na eksekutorja. Ta pa je že bežal in je padel ravno na tla. Kmet je mislil, da je mrtev, in se obrnil zopet k odvetniku. Odvetnik je poskušal vstati, tedaj je Orbok drugič vstrelil nanj ter ga zadela v srce, da je bil takoj mrtev. Potem pa je ustrelil še sam sebe. Eksekutorja je zadela kap, in je onemel. Ko je žena Orbokova zvedela grozno vest, je tudi njo od strahu zadela kap in se bori sedaj s smrtjo. Orbok je že delj časa pijančeval, in ljudje sodijo, da sta mu pijača in skrb zmešala pamet.

(Maksima,) ki je iznašel tako imenovani Maksimov top, so zaprli v Ameriki radi bigamije.

(Bratovščina hrvatskih ljudi v Istri) v Kastvu je letos izdala v podporo vseučiliščnikom 250 gld., gimnazijcem 475 gld., učiteljskišnikom 105 gld. Od svojega postanka do sedaj je takih podpor razdelila že 12.347 gld. Vsa glavna znaša sedaj 12.424 gld. 31 kr.

(Akademično ferijalno društvo »Napried«) se je ustanovilo v Opatiji 18. sept. Že pred počitnicami so je hoteli konstituirati z imenom »Radovan«, a ces. kr. namestništvo v Trstu je v tem imenu videlo Bog ve kako zapreko, da ga ni dovolilo. Ustanovniki naglašajo, da se bodo borili za kulturni in materialni napredek naroda.

(Usmiljenka odlikovana.) Sestra Magna Knoflach, ki že nad 50 let streže bolnikom a neutrudno požrtvovalnostjo, je dobila zlati križec za zasluge.

(Nov sport) Ljubitelji mačk so naredili v Stuttgartu razstavo, na kateri se vidijo najznamenitejše mačke sveta ležeče na mehkih blazinah, dobro postrežene z mlekom in hrano. Najdragocenejša je baje mačka princa bavarskega, ki je vredna 2000 mark.

(Sejmi po Slovenskem od 17. do 22. oktobra.) Na Kranjskem: 17. v Kočevju, pri Sv. Roku pri Mokronogu; 18. v Lukovcu, Postojini, Radohovi vasi, Sorici in Boh. Bistrici; 19. v Trnovem; 21. v Dovskem, Cerkljah, Lescah, Žubni, Jagrenci, Kranji in Žireh. — Na slovenskem Štajerskem: 18. v Mozirju, v Podsredi, Trbovljah in v Vojniku; 21. v Sevnici, pri Sv. Petru pod Hundsbergom in v Celji; 22. v Mariboru in v Dramlji pri Mariji Magdaleni. — Na Koroškem: 17. v Pontablju, Trbižu in Dobri vasi; 18. v Gutštanju, Sv. Hemi in Milštatu; 20. v Blatogradu in Gmintu; 21. v Kutarčah in Črni pri Pliberku. — Na Primorskem: 17. oktobra v Palmi; 20. pri Sv. Antonu poleg Kopra; 21. v Cerkvah; 22. v Osopu (tri dni).

Vozni red, veljaven od 1. oktobra 1898 do 1. maja 1899 priložili sta današnjemu listu tvrdki Gričar in Mejač, zaloga narejene obleke, in

pa od Nj. Svetosti papeža Leona XIII. z naslovom dvornega založnika in s papeževim grbom odlikovani lekarnar G. Piccoli, obe v Ljubljani.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

XVIII. Zbornični tajnik poroča imenom I. in II. odseka, da je Nj. eksel. g. trgovski minister poslal z dnem 6. junija 1898, št. 1671 zbornici naslednji ukaz:

»Spričo nameranih velikih gospodarsko-političnih zadač, treba je bolj kakor kedaj složnega delovanja vseh v gospodarstvu delujočih faktorjev, da se dosedanje moči ohranijo in okrepijo.

Koristonosen vpliv sredstev, ki se morajo z ozirom na te zadače rabiti, se sme takrat pričakovati, če se bode vsaka okolnost naslanjala na spoznanje pravih potreb.

Če so tudi udeleženi krogi potom korporacij v to poklicanih ali neposredno skrbeli te potrebe izslediti in razjasniti, vendar je dozdej nedostajala organična skupnost in zveza z državno upravo in je poslednja v mnogih slučajih brez posredovanja v poklicanih krogih sama razsojevala.

Vsled teh razmer je vlada za svojo dolžnost smatrala ustanoviti organizacijo, ki je sposobna izpodbuditi rešitev, ki bi zadovoljila velike občne koristi narodne blaginje, in udeležencem omogočila sodelovanje pri začetnih, na tem polju potrebnih delih. V ta namen se je ustanovil industrijski in poljedelski svet, čegar pravila imajo Najvišje potrdilo. Ker se mora takoj misliti na sestavo odseka za industrijo, obrt in trgovino pri industrijskem in poljedelskem svetu, vabim slavno zbornico, da brž ko mogoče voli jednega člana in jednega namestnika in mi imena voljenih do 20. junija t. l. naznani.

Z ozirom na nalogo industrijskega in poljedelskega odseka bi bilo želeli, da slava zbornica zlasti take osebe voli, ki v odlični meri pri kakem industrijskem, obrtnem ali trgovinskem obratu praktično delujejo.

Ker ni bilo mogoče javne seje tako sklicati, da bi se bilo ukazu Nj. ekselence gospoda trgovskega ministra moglo ustreči do določenega dneva, je predsedstvo povabilo oba odseka, ki sta soglasno, oziraje so na določila pravilnika za industrijski in poljedelski svet, izvolila gosp. zborničnega svetnika Josipa Lenarčiča in za namestnika gospoda zborničnega svetnika Feliksa Stareta. Oba odseka torej predlagata: Čestita zbornica naj to volitev potrdi. — Predlog se jednoglasno sprejme.

Zbornični svetnik Jos. Lenarčič se zahvali za zaupanje, katero se stavi vanj. Sprejel je izvolitev radovoljno in se bo prizadeval to zaupanje opraviti. Obrača se pa tudi na gospode zbornične člane, da ga po svojih močeh podpirajo in mu dajo one podatke o industrijah, obrtih in trgovini zastopanih od njih, katere bi po njihovem mnenju mogel porabiti. Po § 1. tega pravilnika ima industrijski in poljedelski svet nalogo, v zadevah, ki zadevajo interese industrije, obrta in trgovine ter poljedelstva, gozdarstva in rudarstva, na poziv trgovskega oziroma poljedelskega ministra ali iz lastnega nagiba, izrekati mnenja in staviti predloge.

Industrijski in poljedelski svet obstoji po § 2. iz dveh odsekov, od katerih je eden v posvetovanje zadev industrije, obrta in trgovine dodan trgovinskemu ministerstvu, drugi v posvetovanje zadev poljedelstva, gozdarstva in rudarstva pa poljedelskemu ministerstvu. Vsak odsek sestoji iz 75 članov in ravno toliko namestnikov. Odsek za industrijo, obrt in trgovino, spada v tri stalne oddelke, ki se imajo posvetovati o zadevah spadajočih v naslednja vodila:

1. Priprava gradiva za spremembe v avtonomnem carinskem tarifu in za sklepanje trgovinskih pogodb s tujimi državami;

2. Uredbe za razširjanje prometa;

3. Odredbe za izboljšanje domačih preizvodnih razmer, v kolikor se nanašajo na uredbo in obratno poslovanje in pa na storilno sposobnost industrijskih in obrtniških podjetij.

Oddelki so določeni, da zbirajo gradivo glede predmetov, ki so jim odkazani po odseku in da

pripravljajo predloge za razprave v skupnem zboru.

Govornik je priglasil vstop v prvi oddelek, ker je bilo za 2. in 3. največ oglasil. — Zbornica je vzela ta naznanila z zadovoljstvom na znanje.

(Dalje sledi.)

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica na Blokah imela je v mesecu septembru:

sprejemkov gld. 2050-70
in izdatkov » 795-67

tedaj denarnega prometa gld. 2846-37

Hranilnih vlog se je vložilo v tem mesecu gld. 1595-35, vzdignilo pa gld. 380— in je stanje konec meseca septembra gld. 27.646-52.

Posojil se je dalo gld. 340—, vrnilo se je pa gld. 143— in je stanje gld. 35-285-70.

Članov ima posojilnica 192.

Posojilniške borbe. Glede na sijajni uspeh »Gospodarske zveze« v zadevi rekurzov primorskih posojilnic, je umestno, da spominjamo na sličen uspeh »Zveze kranjskih posojilnic« l. 1896. Takrat vršil se je v raznih kronovinah, vzlasti pa v Primorju prvi naskok zoper zadružno svobodo s strani političnih oblastij, ki so vplivale na sodnije, naj odklanjajo registriranje posojilnic radi določil glede hranilnih vlog. V resnici so nekatere sodnije, zlasti v Primorju vdale se temu vplivu in odbivale prošnje za registriranje. Baš ob tistem času je načelnik »Zveze kranjskih posojilnic« dr. Šustersič postal državni poslanec in prvi njegov korak je bil, da je v drž. zboru zoper označeno postopanje zlasti primorskih sodišč vložil nujen predlog, ki je privedel do popolnega uspeha. Predlogu je bila soglasno priznana nujnost in iz vseh govorov se je videla odločna volja cele zbornice, da ne pusti kratiti gospodarske svobode. Ta imponantni nastop parlamenta je tedanji Badenijevi vladi močno imponiral in od tistihmal se je nekaj časa s strani političnih oblasti rahleje nastopalo. V zadnjem času pa so nekatera politična oblastva zopet poskusila znani naskok radi vsprejemanja hranilnih vlog, ki se je izjalovil ob ravno tako odločnem, kakor diplomatično-spretnem nastopu »Gospodarske zveze«. Na odločilnem mestu na Dunaju smo se pa neposredno prepričali, da je bila nevarnost to pot večja, nego kedaj preje in da borbe še niso definitivno končane. A sprejeli smo zaupno vse informacije, katere nam vrlo dobro služijo za nadaljno postopanje.

Pozor posojilnice! Denar se draži. Avstro-ogerska banka povišala je obrestno mero za $\frac{1}{2}$ %, torej menični diskont od 4 na $4\frac{1}{2}$ %, obrestno mero od posojil na zastavo (lombard) državnih papirjev in bančnih zastavnic od $4\frac{1}{2}$ na 5 %, na zastavo drugih vrednostnih papirjev pa od 5 na $5\frac{1}{2}$ %. — Povišanje velja od 14. t. m. dalje. — Angleška banka je enodobno povišala obrestno mero za cel odstotek, namreč od 3 na 4 %. — Ruska državna banka je povišala obrestno mero za en odstotek, namreč od $4\frac{1}{2}$ in $5\frac{1}{2}$ na $5\frac{1}{2}$ in $6\frac{1}{2}$ %. — Tudi francoska in nemška banka nameravata baje povišati obrestno mero. — To obče podraženje denarja zamore vpljivati tudi na naš domači denarni trg in zato priporočamo vsem našim posojilnicam štedenje z razpoložljivo gotovino.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 15. oktobra. Slovanska krščansko-narodna zveza je imela zelo burno sejo, v kateri so poslanci razpravljali odgovor ministrov slovenskim odposlanstvom glede nadsodišča in vseučilišča v Ljubljani. Večina zveze se je izrekla za to, da zveza več ničesar ne razpravlja z vlado, od katere po njenih zadnjih izjavah ne more ničesar pričakovati, marveč da hoče drugim klubom večine pojasniti svoje stališče.

Dunaj, 15. oktobra. Na desnici se nadejajo, da se konflikt mej slovensko krščansko-narodno zvezo in vlado poravnava s tem, da vlada ugodni zahtevam zveze. Načelnik de-

snice Javorski je o tej stvari že obravnaval s Thunom. V zvezi sami je malo nade, da bi ti koraki kaj pomagali.

Dunaj, 15. oktobra. V odseku za nagodbo se vrši glavna razprava; seje so se vdeležili tudi ministri Thun, Wittek, Kaizl, Kast in Dipauli. Posl. Gross je napadal govor posl. Bilinskega, ki je trdil, da je nagodba za Avstrijo ugodnejša, nego splošno javnost sodi, ter predlaga, da se preko vladnih predlog preide na dnevni red ter da naj vlada prične nove dogovore z ogersko vlado. — Posl. Falkenhayn je zato, da se predloge obravnavajo v pododsekih s tem pristavkom, da se nekatere stvari za našo polovico izboljšajo, vzlasti da se kvota za Ogersko zviša.

Dunaj, 15. oktobra. Najvišje sodišče je odobrilo odlok tržaškega namestništva in toraj zavrnilo pritožbo tržaškega magistrata, ki je prepovedal napis: »Idejalnemu prijatelju naroda hvaležni narod« na nagrobni spomenik pisatelja Dragotina Martelaca na pokopališču v Barkovljah.

Dunaj, 15. oktobra. Cesar je sinoči ob poldevetih odpotoval v Budimpešto, kjer sprejme barona Banffyja in se poda potem v Gödölö.

Dunaj, 15. oktobra. »Pol. Corr.« poroča iz Rima, da namerava avstro-ogerska vlada odposlati na mejnarodno konferenco v Rimu po jednega delegata notranjega in pravosodnega ministerstva.

Pariz, 15. oktobra. Poročila večerajšnjih listov o razkriti zaroti v Parizu so neresnična in niso v javnosti napravila nobenega vtisa. Izmislili so si to stvar uredniki nekaterih, od Dreyfusove klike podkupljenih listov, ki so pozvali Brissona, naj pazi na nekatere monarhističke liste, ki kopljejo grob republiki. Židje slutijo, da bo Dreyfus zopet obsojen, in zato skušajo v deželi napraviti kako prekucijo.

Carigrad, 15. oktobra. Poslaniki štirih velesil še vedno pričakujejo odgovora svojih vlad na najnovejšo sultanovo izjavo.

Carigrad, 15. oktobra. Minister za mornarico je prejel sultanov ukaz, naj takoj odpošlje na Kreto potrebno število ladij za prevoz.

Kairo, 15. oktobra. Dva Italijana, ki sta pripadala anarhistom v Aleksandriji, je policija aretovala. Pri njih so našli dve bombi.

Čisto, sveže Dorš-evo medicinično ribje olje.

Čubar, Primorsko, septembra 1898.

Blag. g. Milan Leustek, lekarnar v Ljubljani.

Iz srca se Vam zahvaljujem za dobrotu Vašog neprocenjeno dobrog in pristnog **medicinskega ribjog olja**, katerega že dle časa samo iz Vaše dobro znane lekarne naročam in uporabljam za sebe in svojo rodbino sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest steklenic za 2 gld. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam Vam udani

729 1 Anton Ožbolt, trgovec in posestnik.

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Razpošilja vsak dan z obratno pošto
deželna lekarna pri Mariji Pomagaj
Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani,
Resljeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta.

Umrli so:

13. oktobra. Jožef Gerber, knjigovezni mojster in posestnik, 43 let, Kongresni trg 4, Encephalitis. — Marija Pirker, dežel. šolskega nadzornika vdova, 69 let, Marije Terezije cesta 5, ostarelost.

14. oktobra. Armand Fabiani, komptoirist, 24 let, Kolo-dvorske ulice 11, jetika.

V bolnišnici:

12. oktobra. Ivan Juvan, godec, 28 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padačina v 24. urah v mm.
14. 9. zvečer	733-2	8-0	sl. jvzh.	oblačno	
15. 7. zjutraj	727-0	7-2	sl. vsvz.	dež	9-8
2. popol.	723-5	7-8	sl. vsvz.	"	

Srednja večerajnja temperatura 77°, za 3-1° pod nor. l. m.

Tržne cene v Ljubljani dné 15. oktobra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	9	40	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež,	7	50	Surovo maslo,	—	90
Ječmen,	6	60	Jajce, jedno	—	3
Oves,	6	40	Mleko, liter	—	8
Ajda,	10	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	7	—	Telečje	—	66
Koruza,	6	30	Svinjsko	—	70
Krompir,	2	90	Koštrunovo	—	86
Leča,	10	—	Piščanec	—	35
Grah,	13	—	Golob	—	15
Fižol,	9	50	Seno, m. stot.	—	1 70
Maslo,	—	84	Slama,	—	1 30
Mast,	—	72	Drva trda, 4 kub. m.	—	6 90
Špeh svež,	—	68	" mehka, 4 " "	—	5 —

VABILO

725 1—1

na
drugo glavno skupščino
društva „Gospodinska šola“ v Ljubljani,
ki se bode vršila

v četrtek, dné 20. oktobra t. l., ob šestih
zvečer v društvenih šolskih prostorih na
Rimski cesti (nova Gorupova hiša pri tleh)

v sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednice, tajnice in denarničarice o prošli društveni letni dobi.
2. Volitev v odbor.
3. Razgovor ob ustanovitvi dnevne kuhinjske šole.
4. Slučajni nasveti in predlogi.

V Ljubljani, dné 15. oktobra 1898.

Ana Lah,
predsednica.

Marija Marout,
tajnica.

*) V smislu društvenih pravil (§ 14) izžrebali so se sledeči člani odbora za izstop, ki pa smejo vnovič voljeni biti: p. n. gg. Kopač Marija, Vodnik Ivana, Kristina dr. Volčičeva ter Josip Gostinčar. Jedno odborniško mesto je pa izpraznjeno vsled smrti odbornice gospé Ivane Gutnikove.

Naznanilo.

Opiraje se na priporočilo v „Skočjiškem Listu“ št. II. t. l. ponudimo letošnje 663 30

izvrstno vino

vsem prečast. gg. cerkvenim predstojnikom, pa tudi drugim duhovnikom in kupcem po sledečih cenah:

1. Mašno vino hkti. gld. 30.
2. Naravno namizno vino . . . hkti. od gld 20 do 25

Večjim odjemalcem bodisi mašnih ali drugih vin cene po dogovoru.

Zadruha postreže tudi s finimi dezertnimi in buteljskimi vini.

Najmanjša kvantiteta pod 1, 2, je 56 litrov.

— Cene veljajo leco Postojna do preklica.

Registr. vipavska vinarska zadruga.

Prečast. duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom priporoča podpisani

svoje lepe izdelke

cerkvenih posod in orodja.

Že izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.: več monštranc, kelihov, svečnikov, kandelabrov, lestencev itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene.

Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlatenje, posrebranje, poniklanje itd. se bode zanesljivo dobro in v kratkem času izvršilo.

Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled pošljem izgotovljene izdelke franco.

Z največjim spoštovanjem

Leop. Tratnik,
pasar - srebrar,

Sv. Petra cesta št. 27.

Služba orgljavca in cerkvenika

je precej nastopiti 719 3—2

na Česnjicah, pošta Kamnik.

Zahteva se pred vsem spoštovanje do cerkve.

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij

v Ljubljani, Opokarska cesta 61

preje Igriske ulice 15 42

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejših do najfinejših, raznobarvne: rujave, zelene bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno
zaslužiti sleherni ter povsod
brez zgube, ako hoče pro-
dajati postavno dopuščene
srečke in državna pisma.
Ponudbe na Ludovika
Oesterreicher, Budapest VIII.
Deutshegasse 8. 584 10 6
353 9

Koledar katol. tisk. društva

za leto 1899,

namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi
„imenik učencev“ za več ko 400 šolarjev. —
Nudom stane krasno vezan gld. 1-20.

726 1—1

Tužnim srcem javljamo prežalostno vest, da je Bogu vsemogočnemu do-
padlo, našega iskreno ljubljenelega soproga, oziroma očeta, brata, tasta in starega
očeta, gospoda

Tomaža Pavšlar-ja

trgovca, posestnika, člana trgovinske zbornice itd.

po dolgi in mučni bolezni, previdenega s svetofajstvi za umirajoče, danes zjutraj
ob 5. uri v 75. letu njegove starosti, k Sebi v boljše življenje poklicati.
Pogreb dražega pokojnika bode v nedeljo, dné 16. oktobra, ob 1/4 4. uri
popoludne.
Svete maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi.
Nepozabni rajniki se priporoča v molitev in blag spomin.

V Kranji, dné 14. oktobra 1898.

Marija Pavšlar roj. Jamnik. soproga. — Tomo Pavšlar, veletržec in
posestnik, sin. — Marija, Antonija Pavšlar, Ivana Hubad roj. Pavšlar,
Josipina Pavšlar, hčere. — Jožef Hubad, c. kr. gimn. ravnatelj, zet. —
Jela Pavšlar roj. Florijan, sinaba. — Elizabeta Pavšlar, sestra. —
Tomo Pavšlar, Jožef in Serafina Hubad, vnuki.

Venci se na željo pokojnega hvaležno odklanjajo.

Krojaška tvrdka v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

Jos. Rojina

se priporoča čast. duhovščini in sl. občinstvu v izdelovanje

modernih in finih oblek

po najnovejšem francoskem in angleškem kroju iz modnega, trpežnega blaga, katerega
ima v veliki izbiri v zalogi.

Cene delu in blagu primerno nizke.

Izvrstna desetletna praksa, koja sem si pridobil v Parizu in Londonu, omogoča
mi, da zadovoljim vsestransko tako ozi. eleganco in vkusa, kakor gledé točnosti in solidne
izvršitve.

Priporočam se prav uljudno v znatna naročila ter beležim
velespoštovanjem.

727 (3—1)

Jos. Rojina, krojaški mojster.

Edini dežnik,

ki se pri zgibanju nič ne poškoduje, je na
patentiran način narejeni 145 25-12

Patent Satin de Chine

(ne zamenjati z navadnim Satin de Chine),

Ta dežnik je popolnoma nepremočljiv in stalne
barve, podoben najfinejši svilati omreli. Blagó se ne zgu-
banči, ko je mokro, ampak ostane lepo napeto.

Kdor si kupi tak dežnik, nikoli več ne mara drugega

V Ljubljani te dežnike prodaja edini

JOSIP VIDMAR, dežnikar.

Vsak teh dežnikov ima na notranji strani tole patentno znamko

Vsako ponarejanje ali posnemanje patentne znamke se
sodnijsko zabranja. — Natanko je paziti na patentno številko
Nijeden drugih dežnikov nima tako izvrstnih svojstev.

Vse stroje za poljedelstvo!

Vnoviž znižane cene!

Trijeri (čistilni roji za žito v natančni izvršitvi. Sušil-
nice za sadje in zelenjavo. — Škropilnice proti
peronosperi, zboljšani sestav Vermolero. — Mlatilnice,
mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje
različnih sestav (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč,
kakor hidravlične [vedovodne] preše). — Slamoreznice,
katere se jako lahko gonijo, po zelo zmernih cenah. — St-
skalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne
poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

G. HELLER na Dunaju,
II, Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Zastopniki se iščejo. 66 20-14

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli 12,

priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim pred-
stojnikom svojo delavnico za izdelovanje

cerkvene posode in orodja.

Staro blago popravi, pozlati in posrebrja v
ognju po najnižji ceni.

Da si morejo tudi bolj revne cerkve naročiti
cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to s tem,
da jim je pripravljen napravljati blago, katero se
izplačuje na obroke. Prečast. p. n. naročevalec si
obroke sam lahko določi. 386 52—21

Pošilja vsako blago poštne prosto.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila

za gospode, gospé in otroke

na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Brasice za gospode,
beli shifon, gladke na prsih,
braz svratnika, brez manšet,
37 vrat
jedne od gld. 1-10 do 3-75
šest " " 6-25 " 15-—

Brasice za dečke,
v velikostih, sicer kakor gornje
jedne od gld. 1-— do 1-40
šest " " 5-75 " 1-75

Švitice za gospode,
6 vrat
jedne 80 kr. do gld. 1-40
šest gld. 4-50 do gld. 7-50

Dvanajst ovratnikov
od gld. 1-80 do 2-30.

Dvanajst manšet
od gld. 3-50 do 4-60.

12 predlog
(Verhem-lan)
od gld. 3-75 do 5-—

Za kroj brez graje in za točno postrežbo
jamči tvrdka

J. C Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike slovenske, nemške, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 263 24-17

K sezoni**K sezoni**

priporočam svojo bogato zalogo **pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev** itd., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo.

Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila, ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

FRAN SEVČIK

564 20-9

puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Sode prodaja

različne, majhne in velike,
stare in nove

J. Buggenig,

sodarski mojster, 717 3-2

Cesta na Rudolfovo kolodvor v Ljubljani.

Koverta s firmo
vizitnice in

trgovske račune
priporočam

Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Oelz-ova kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi!

Čestite gospodinje!

221 50-30

Zahtevajte in kupujte le-to kavo!

Dobiva se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Razglas.

693 8-3

Vsled sklepa občnega zbora »Družbe meščanske naprave za nastanitev vojakov v Ljubljani« **prodá se iz proste roke tej družbi lastna**

dvonadstropna hiša

tako imenovana

„Meščanska vojašnica“

v Ljubljani, Cerkvene ulice št. 21, katera je sedaj oddana za stanovanje privatnim strankam, ter k tej hiši pripadajoča **stavbinska parcela** št. 250/41 katastralne občine Trnovsko predmestje, ležeča ob Opekarski cesti.

Kdor želi kupiti to hišo, ki ima 20 velikih in 16 majhnih sob s pritliklinami vred in stavbeno parcelo št. 250/41, vloži naj svojo pismo ponudbo pri načelniku te družbe gosp. **Fran Trtnik-u** v Ljubljani, Cerkvene ulice št. 1 do dne 1. decembra 1898. l.

Vodstvo družbe meščanske naprave za nastanitev vojakov v Ljubljani,

dné 30. septembra 1898.

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponiju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani pristrčno zahvalo za doposlane Jim stekleničice 580 8

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dné 27. novembra 1897 podelili naslov „**dvorni založnik Njihove svetosti**“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehalim **Piccoli-jevo želodčno tinkturo**, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,
lekarnar pri „Angelu“
v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izdelovatelj v škatljah po 12 stekleničic za gld. 1.26 a. vr., po 24 stekleničic za gld. 2.40, po 36 stekl. za gld. 3.50, po 70 stekl. za gld. 6.50 (poštni paket ne čez 5 kil težak), po 110 za gld. 10.30.

Poštnino mora plačati p. n. naročnik.

Orožna tovarna Steyer

224 30

Nova vozna šola: Marije Terezije cesta.

Dobra delavnica za poprave.

Vsi pripadajoči predmeti.

„Waffen“-kolesa. „Opel“-kolesa.

Precizijski izdelki I. vrste.

Samozastopnik za vso Kranjsko:

FRAN KAISER

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Dr. Rose-jev balzam | Praško domače mazilo

za želodec

iz lekarne **B. FRAGNER** v Pragi

je že nad 30 let sploh znano domače zdravilo, ki poživlja okus in rahlo odvaža. Ako se redno rabi, ureja želodčev delavnost prav zanesljivo.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero rane čiste ohrani, vnetje in bolečine lajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 kr., po pošti 6 kr. več.

Svarilo! Na vseh delih zavitka je pristavljena postavno vpišana varstvena znamka.

Glavna zaloga: lekarna **B. Fragner-jeva** „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, vogal Spornarjeve ulice.

Se vsak dan razpošilja.

V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnih G. Piccoli, Ub. pl. Trnkoczy, M. Mardetschlager, J. Mayer in vseh drugih lekarnah Avstro-Ogerske. 187 26-13

Grčar & Mejač, Ljubljana, Prešernove ulice 9

usojata si uljudno naznaniti, da so došle **novosti** za jesensko in zimsko sezono v veliki izberi. Velika zaloga narejenih oblek za gospode in dečke, vrhnih sukenj, zimskih sukenj, nepremočnih havelokov, sploh vseh narejenih oblačilnih predmetov.

Največja izbera **pravih pariških in berolinskih damskih modelov**: jopic, plaščkov in plaščev, jopic in plaščev za dekleta v poljubni velikosti in najmodernejših barvah.

Ilustrovani cenik zastoj in franko.

722 6-2

FELIX TOMAN

kamnoseški mojster in lastnik kiparskega atelijerja
Resljeva cesta št. 6. LJUBLJANA Resljeva cesta št. 6.
priporoča svojo največjo zalogo 234 30-29

nadgrobnih spomenikov

od raznovrstnih najtrpežnejših marmorov, od granita
in črnega sijenita.

Prevzame tudi vsako najmanjšo kakor največjo
stavbeno kamnoseško delo

po najnižji ceni. Posebno priporoča se prečistiti du-
hovščini za izdelovanje različnih cerkvenih
umetno-kamnoseških del

kakor oltarjev, tabernakeljnov, prižnic, obhajilnikov, krstnih in kropilnih kamnov
in podob v vsaki velikosti iz marmorja ali peščenika itd. za katera dela izgotovi
na zahtevo brezplačno potrebne načrte in proračune.

Najcenejša zaloga vsakovrstnih plošč za pohištvo od tu- in inozemskih marmorov.

Otvoritev národne trgovine.

Slav. p. n. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznanjam, da sem
otvoril pod znamko

„Pri slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu“
v Ljubljani, na Starem trgu št. 30—32
v Plavčevi novozgrajeni palači

manufakturno trgovino

kjer bom imel v zalogi izvrstno, dobro in raznovrstno blago ter
isto prodajal po možno najnižji ceni.

Zagotavljam točno, prijazno postrežbo, se naadam obilnega obiska.

Velespoštovanjem

728 3-1

Henrik Starkel.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni
bandera in vse druge obleke.

Prečistite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štvo in potujočih agentov.

Zagotavlja bistro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjšo naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 81 52-38

Ana Hofbauer,

imejiteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Puškár 563 9

Franc Kaiser,

Šelenburgove ulice št. 6, Ljubljana,

se uljudno priporoča ob priliki

lovske sezone.

Vnanja naročila izvršuje najtočneje.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid in navadno opeko za zid
ponujata po znatno znižanih cenah 227 30

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Prva največja kranjska trdka.

Od 1. novembra nadalje:

Dunajska cesta št. 6,
poleg lekarne Piccoli.

Ilustrovane cenike pošiljam na
zahtevanje brezplačno.

Fran Primožič,

jermenar in sedlar

Sv. Petra cesta 34

Ljubljana,

priporoča se slavnemu
občinstvu in prečistiti
duhovščini v vsakršno

izdelovanje

jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo
in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje, milne in zvonove.

Poprave se dobro in po ceni izvršujejo.

471 50-28

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 338 26-12

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih
in budilnih ur

in le dobre do najfinejše kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in
budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Ignacij Čamernik

kamnosek v Ljubljani,

Komenskega (Poljske) ulice 49,

poleg Schreiner-jeve pivarne,

priporoča prečistiti duhovščini in slav. občinstvu svojo izborna
zalogo najrazličnejših

nagrobni spominkov

iz poljubnega kamna po izredno nizkih cenah. — Vsprejemlje tudi na-
ročila na

kamnoseška umetna cerkvena dela,

kakor so altarji, prižnice, krstna kamna, obhajilne pregrade, tabernakelji, pola-
ganje cerkvenega tlaka itd.

Popravila izvršuje dobro in natančno. — Narise in proračune
izdeluje brezplačno. 265 27

Pozor kolesarjem - novincem:

za vozno vežbanje s kolesom je velikanska dvorana na razpolago.

Največja zaloga koles z
vsemi novostmi. Po-
znano najboljša in pre-
skušana kolesa proti
garanciji po najnižjih
cenah. Mehanična
delavnica za vsa
popravila nahaja se
v lastni hiši na
Poljanski cesti
št. 31, isto tam
lep prostor na
vrtu za vežbanje
na kolesu.

Puch, Styria
(najboljša)

Columbia

Helical-

Premier

Svetovnoznana

angleška

210 16 kolesa

iz orožne tovarne

B. S. A.

Velika zaloga
vsakovrstnih
šivalnih strojev
po najnižjih cenah.

Ceniki
šivalnih strojev ter
koles se pošiljajo po
pošti zastonj in franko.

Priporočam se p. n. občinstvu najuljudneje in vašim k obilnemu obisku.

Fran Čuden, urar v Ljubljani.

Valentin Accetto,

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne 588 14

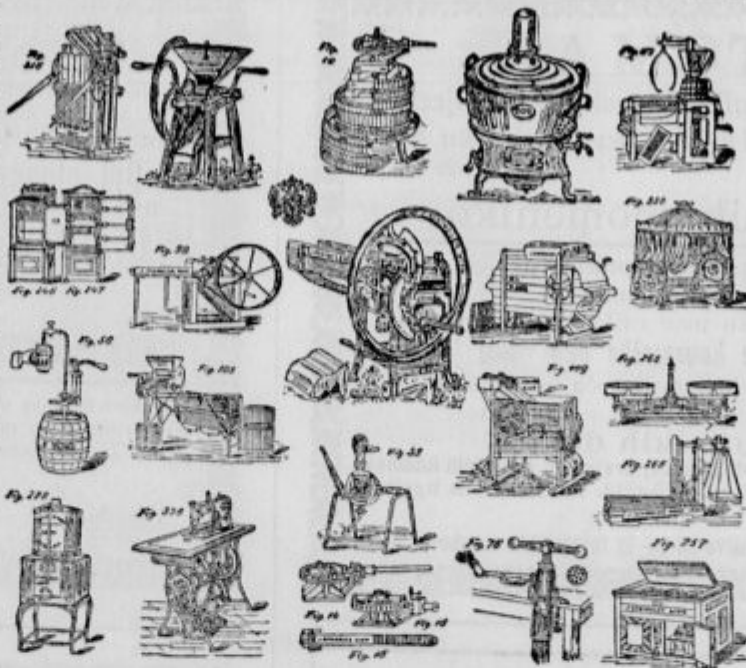
opeko vseh vrst.

Pekarija

se takoj dá v najem

v Gorenji Vasi šte. 5 pri Škofji Loki.

Več je poizvedeti ravno tam. 689 3-3

Janez Schindler

c. kr. imetnik 342 4 privilegijev

na Dunaju, III., 1., Erdbergstrasse 12

razpošilja brezplačno in franko

cenike v slovenskem jeziku

(528) z več ko 300 podobami (10-6)

raznovrstnih strojev in orodja za
poljedelstvo, vinogradarstvo itd.

Ceneje ko povsod drugej.

Za blago jamčim, dajem na poskušnjo,
olajšujem plačevanje!

Iščem krščanskih agentov.

Obrniti se je

ost na

Jan. Schin

a, Dunaj,

III., 1., E:1

rase 12.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Gradišče hiš. šte. 1.

Soglasni sklep načelstva z dné 13. t. m.

Odslej se menice eskomptujejo po 5%.

ne da bi se zahteval kak upraven prispevek, toraj

popolnoma brez stroškov.

Blagajna je odprta vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan. — Do 10. ure dopoldan vložene menice se isti dan ob 12. uri izplačajo, odnosno vrnejo. — Pozneje vložene menice izplačajo, odnosno vrnejo se drugi dan ob 10. dopoldan. — V nujnih slučajih dopuščajo se izjeme.

730 3-1

Dunajska borza.

Dné 14. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 20 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 > 85 >
Avstrijska zlata renta 4%	120 > 30 >
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 > 45 >
Ogerska zlata renta 4%	119 > 75 >
Ogerska krona renta 4%, 200	97 > 85 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	900 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	352 > 60 >
London vista	120 > 35 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 90 >
20 mark	11 > 77 >
20 frankov (napoleonor)	9 > 53 >
Italijanski bankovci	43 > 85 >
C. kr. cekini	5 > 67 >

Dné 14. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	165 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 > 50 >
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 > 50 >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 30 >
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 > 20 >
Dunavske vravnave srečke 5%	131 > — >
Dunavsko vravnave posojilo l. 1878	108 > — >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 > 20 >
Prijoritne obveznice državne železnice	— > — >
južne železnice 3%	180 > — >
južne železnice 5%	126 > 70 >
dolenjskih železnice 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 > — >
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 > 50 >
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 > — >
Salmove srečke, 40 gld.	82 > — >
St. Genois srečke, 40 gld.	80 > 20 >
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
Ljubljanske srečke	22 > 50 >
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 > — >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3425 > — >
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	413 > — >
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	71 > 75 >
Splošna avstrijska stavbinska družba	108 > 50 >
Montanska družba avstr. plan.	179 > 50 >
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	171 > — >
Papirnih rubljev 100	127 > 12 >

S 1. oktobrom se prične novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“

XXXII. letnik.

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih efektov, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obilgacij.

Brezplačno darilo „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega zaznamke vseh izžrebanih srečk.

Naročuje se s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr. poštah uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I., Wollzeile 10.

2 gl. 60 kr.

celoletna naročnina.